

Valsts izglītības satura centrs

Vaļņu iela 2, Rīga, LV - 1050, tālr. 67216500, fakss 67223801, e-pasts visc@visc.gov.lv, www.visc.gov.lv

Ekonomikas valsts 25.olimpiāde, 3.posms
Tests (20 punkti)
2024.gada 22.februārī

Dalībnieka kods:

Atzīmē pareizo atbildi apvelkot attiecīgo burtu (a, b, c vai d)!
Katrā jautājumā drīkst atzīmēt tikai vienu atbildi. Par katru pareizu atbildi 1 punkts.
Norādi dalībnieka kodu uz katras lapas.

- Uzskata, ka ekonomika ir efektīva, ja tiek sasniegta:
  - pilnīga nodarbinātība;
  - potenciālais ražošanas apjoms;
  - pilnīga nodarbinātība vai potenciālais ražošanas apjoms;
  - gan pilnīga nodarbinātība, gan potenciālais ražošanas apjoms.
- Kā plašais emigrācijas vilnis no Latvijas 2008.-2009.gada krīzes laikā atspoguļotos ražošanas iespēju robežas modelī?
  - Ar ražošanas iespēju robežas nobīdi pa kreisi.
  - Ar punkta pārvietošanos pa ražošanas iespēju robežu.
  - Kā punkta pārvietošanās no ražošanas iespēju robežas pa kreisi, tuvāk koordinātu asīm.
  - Kā punkta pārvietošanās pa labi no ražošanas iespēju robežas.
- Ja vienai no kopā lietojamām precēm cena paaugstinās, tad:
  - samazinās otras preces pieprasījums;
  - samazinās otras preces cena;
  - palielinās otras preces pieprasījums;
  - palielinās otras preces pieprasītais daudzums.
- Tīrās investīcijas (*net investment*) aprēķina no kopējām investīcijām atskaitot:
  - kapitālpreču nolietojumu jeb amortizāciju;
  - krājumus uzņēmumu noliktavās;
  - valdības veikto investīciju apjomu;
  - ārvalstu tiešās investīcijas.
- Kādu secinājumu par reālā IKP izmaiņām var izdarīt, ja gada laikā ir palielinājies gan nominālais IKP, gan cenu līmenis?
  - Reālais IKP ir samazinājies.
  - Reālais IKP ir palielinājies.
  - Reālais IKP nav nedz palielinājies, nedz samazinājies.
  - Pēc dotās informācijas nevar noteikt reālā IKP izmaiņas.

6. Ekonomikas lejupslīdes fāzē bezdarba pieaugums mazāk skars nodarbinātos, kuri ražo:
  - a) kapitālpreces;
  - b) pārtiku;
  - c) ilgstoši lietojamas patēriņa preces;
  - d) transporta līdzekļus.
7. Kuru bezdarbu varētu palielināt kopējā pieprasījuma (AD) samazināšanās un recesijas plaisas izveidošanās?
  - a) Sezonālo.
  - b) Frikcionālo jeb īslaicīgo.
  - c) Ciklisko.
  - d) Strukturālo.
8. Kuri bezdarba veidi veido bezdarba līmeni pilnīgas nodarbinātības apstākļos?
  - a) Pilnīgas nodarbinātības apstākļos visu bezdarba veidu līmenis ir 0%.
  - b) Sezonālais, strukturālais, cikliskais.
  - c) Sezonālais, strukturālais, frikcionālais.
  - d) Dabiskais un cikliskais.
9. Par automātiskajiem ekonomiskās aktivitātes stabilizatoriem uzskata:
  - a) līdzsvarotu (sabalansētu) valsts budžetu;
  - b) progresīvo nodokļu likmju un bezdarbnieku pabalstu sistēmu;
  - c) pozitīvu ārējās tirdzniecības bilanci;
  - d) stimulējošu fiskālo un stimulējošu monetāro politiku.
10. Īstenojot stimulējošo fiskālo politiku, ekonomikas aktivizēšanos panāk ar:
  - a) nodokļu samazināšanu, valdības izdevumu palielināšanu;
  - b) procentu likmju samazināšanu;
  - c) gan nodokļu, gan valdības izdevumu samazināšanu;
  - d) valūtas kursa samazināšanu.
11. Kurš pasākums varētu visvairāk un ātrāk samazināt inflāciju?
  - a) Nodokļu palielināšana par 500 milj. eiro.
  - b) Valdības izdevumu samazināšana preču un pakalpojumu iegādei par 500 milj. eiro.
  - c) Nodokļu un valdības izdevumu palielināšana par 500 milj. eiro.
  - d) Gan nodokļu, gan valdības izdevumu samazināšana par 500 milj. eiro.
12. Naudas pirktspēja samazinās, ja:
  - a) palielinās bezdarba līmenis;
  - b) samazinās cenu līmenis;
  - c) palielinās patēriņa cenu indekss;
  - d) samazinās noguldījumu procentu likmes.
13. Kādu makroekonomisko politiku 2022. un 2023.gadā īstenoja Eiropas Centrālā banka (ECB)?
  - a) Stimulējošo monetāro politiku.
  - b) Stimulējošo fiskālo politiku.
  - c) Ierobežojošo monetāro politiku.
  - d) Ierobežojošo fiskālo politiku.

14. Kurš ir ieguvējs no ECB īstenotās monetārās politikas 2022.-2023.gadā?
- Uzņēmumi.
  - Kredītņēmēji.
  - Naudas noguldītāji.
  - Investori.
15. Kurš secinājums ir korekts zinot, ka 2022.gadā patēriņa inflācija bija 17,3%, bet 2023.gadā 9%?
- 2023.gadā visu preču, pakalpojumu cenas ir samazinājušās.
  - 2023.gadā visu preču, pakalpojumu cenas ir paaugstinājušās.
  - 2023.gadā ir paaugstinājušās cenas visām patēriņa grozā ietilpstošajām precēm un visiem pakalpojumiem.
  - 2023.gadā, salīdzinot ar 2022.gadu, ir paaugstinājies patēriņa cenu indekss.
16. Eirozonā naudas daudzumu apgrozībā var ietekmēt:
- tikai Eiropas Centrālā banka;
  - ECB un komercbankas;
  - ECB un Eiropas komisija;
  - ECB un Eiroparlaments.
17. Kādu secinājumu par valdības makroekonomisko politiku var izdarīt, ja valsts budžeta deficīts ir 2,8%?
- Valdība īsteno stimulējošo monetāro politiku.
  - Valdība īsteno ierobežojošo monetāro politiku.
  - Valdība īsteno stimulējošo fiskālo politiku.
  - Valdība īsteno ierobežojošo fiskālo politiku.
18. Kā valdības visbiežāk sedz valsts budžeta deficītu?
- Palielinot valsts parādu.
  - Samazinot valdības izdevumus.
  - Samazinot nodokļus likmes.
  - Samazinot valdības izdevumus un nodokļu likmes.
19. Ekonomists Lafērs atklāja likumsakarību, ka:
- paaugstinot nodokļa likmi, nodokļu ieņēmumi palielinās;
  - samazinot nodokļa likmi, nodokļu ieņēmumi palielinās;
  - paaugstinot nodokļa likmi, nodokļa ieņēmumi samazinās;
  - paaugstinot nodokļa likmi līdz optimālajai likmei, nodokļu ieņēmumi palielinās, bet pārsniedzot optimālo likmi – samazinās.
20. Valstī ir ekonomiskā izaugsme, ja gada laikā ir palielinājies:
- reālais IKP;
  - reālais IKP uz vienu iedzīvotāju;
  - nominālais IKP;
  - nominālais IKP uz vienu iedzīvotāju.